

Integraal beleid en instrumentarium verantwoord beleggen

Pensioenfonds

Zorg & Welzijn

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Overtuigingen en doelstellingen	4
2.1. Overtuigingen	4
2.2. Doelstellingen	5
2.3. Focus op zeven aandachtsgebieden	7
3. Beleidsinitiatieven per doel	8
3.1. Totaaloverzicht	8
3.2. Beleidsinitiatieven voor een Duurzame Wereld	9
3.3. Beleidsinitiatieven vanuit Identiteit	10
3.4. Beleidsinitiatieven om onze verantwoordelijkheid te nemen	11
3.5. Beleidsinitiatieven vanuit rendement.....	13
Bijlage: wet- en regelgeving en onderschreven standaarden.....	14

1. Inleiding

PFZW streeft een beleggingsbeleid na dat gericht is op het doelmatig realiseren van de pensioenambitie om een koopkrachtbestendig pensioen uit te kunnen keren, waarin duurzaamheid is verankerd en dat begrijpelijk en beheersbaar is. In dat kader betreft PFZW, waar mogelijk en zinvol, stakeholders bij het ontwikkelen van het beleid verantwoord beleggen. PFZW zorgt voor draagvlak onder deelnemers voor de keuzes over verantwoord beleggen.

Dit integraal beleid en instrumentarium verantwoord beleggen beschrijft wat PFZW wenst te bereiken met verantwoord beleggen, welke instrumenten hiervoor worden ingezet en op welke overtuigingen dit is gestoeld.

De uitvoering van verantwoord beleggen is uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie. Het integraal beleid en instrumentarium verantwoord beleggen van PFZW is in combinatie met het onderliggend beleid per instrument voor de uitvoeringsorganisatie overkoepelend en kaderstellend ten behoeve van de uitvoering.

De overtuigingen, doelstellingen en specifieke aandachtsgebieden van PFZW ten aanzien van verantwoord beleggen worden beschreven in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is een overzicht opgenomen van het beleid en instrumentarium dat wordt ingezet om de doelstellingen te realiseren.

2. Overtuigingen en doelstellingen

Beleggen is voor Pensioenfonds Zorg en Welzijn een middel om de pensioenambitie te realiseren. De deelnemers uit de sector Zorg en Welzijn vinden duurzaamheid belangrijk. PFZW streeft daarom een beleggingsbeleid na dat gericht is op het doelmatig realiseren van de pensioenambitie om een koopkrachtbestendig pensioen uit te kunnen keren, waarin duurzaamheid is verankerd en dat begrijpelijk en beheersbaar is.

2.1. Overtuigingen

Het beleid en instrumentarium verantwoord beleggen van PFZW is gestoeld op de volgende overtuigingen ten aanzien van de rol en verantwoordelijkheid van PFZW:

PFZW neemt de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een leefbare, meer duurzame wereld, waarin de deelnemers hun pensioen ontvangen.

PFZW heeft als primaire verantwoordelijkheid de zorg voor een goed en bestendig pensioen voor de deelnemers, nu en in de toekomst. PFZW voelt daarbij de bredere verantwoordelijkheid om ook bij te dragen aan een leefbare, meer duurzame wereld, waarin de deelnemers dit pensioen ontvangen. Een goed pensioen is tenslotte meer waard in een leefbare wereld.

Door de sturende kracht van geld in te zetten kan PFZW bijdragen aan een meer duurzame wereld.

De maatschappelijke impact van het omvangrijke kapitaal dat aan PFZW is toevertrouwd, is groot. Dat brengt zowel mogelijkheden als verantwoordelijkheden met zich mee. Door gericht te sturen met dit kapitaal kan PFZW een positieve bijdrage aan een houdbare wereld stimuleren en een eventuele negatieve bijdrage verkleinen.

Een duurzame, leefbare wereld is noodzakelijk om op lange termijn voldoende rendement te kunnen genereren.

De manier waarop in de afgelopen decennia met de wereld is omgesprongen is niet langer houdbaar. Hierdoor zijn sociale, ecologische, financiële en economische systemen nu fragiel. PFZW is ervan overtuigd dat dit van invloed zal zijn op toekomstige beleggingsresultaten. Om de pensioenambitie te realiseren, nu en in de toekomst, moeten we zorgvuldiger omgaan met de elementen voor economische groei, zoals grondstoffen, mensen en kapitaal.

Het verankeren van duurzaamheid draagt bij aan meer verantwoorde, stabielere en minimaal vergelijkbare beleggingsresultaten.

Op basis van conclusies van een toenemend aantal onderzoeken is PFZW ervan overtuigd dat duurzaamheidsfactoren in toenemende mate materieel van invloed zijn op het risicorendementsprofiel van de beleggingen. Het verankeren van duurzaamheid in het beleggingsbeleid draagt op de lange termijn bij aan het rendement.

2.2. Doelstellingen

De overtuigingen van PFZW zijn vertaald in de volgende vier doelstellingen:

- 1. Duurzame wereld: PFZW levert een positieve bijdrage aan een duurzame wereld**
- 2. Identiteit: PFZW stelt vanuit eigen identiteit grenzen aan de beleggingen.**
- 3. Verantwoordelijkheid nemen: PFZW neemt verantwoordelijkheid door het eigen huis op orde te hebben en als betrokken aandeelhouder.**
- 4. Rendement: PFZW realiseert een hoger rendement en/of lager risico door ESG-factoren mee te wegen in beleggingsbeslissingen**

De onderstaande figuur beschrijft met welke beleidsinitiatieven zijn geïntroduceerd om deze doelstellingen te realiseren.

Figuur 1 Doelen en beleidsinitiatieven van PFZW

Hieronder beschrijven we kort de initiatieven bij elk doel. In hoofdstuk 3 worden deze meer uitgebreid toegelicht.

- 1. Duurzame wereld** - PFZW levert een positieve bijdrage aan een duurzame wereld. Dit gebeurt door het verviervoudigen van beleggingen in oplossingen en door het halveren van de CO2 uitstoot door CO2 herallocatie binnen aandelen. Doel voor Beleggingen in Oplossingen (BiO) is een verviervoudiging van het belegd vermogen van € 5 miljard (op basis van de nulmeting in 2014) tot € 20 miljard in 2020. Beleggingen in Oplossingen zijn beleggingen die aantoonbaar bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke en ecologische problemen binnen de aandachtsgebieden Klimaatverandering, vervuiling en uitstoot, Waterschaarste, Voedselzekerheid en Gezondheidszorg. De doelstelling voor het verminderen van de CO2-uitstoot binnen de aandelenportefeuille is een halvering ten opzichte van de nulmeting eind 2014. Dat wil zeggen van 339 ton CO2-uitstoot per miljoen \$ omzet naar 170 ton.

- 2. Identiteit** – PFZW stelt vanuit eigen identiteit grenzen aan de beleggingen. Dit gebeurt door het niet beleggen in ondernemingen en staatsobligaties van landen die niet passen bij de identiteit en de normen en waarden van PFZW en heeft het uitsluiten van controversiële wapens (wettelijk en overig), tabak en staatsobligaties van landen die onderworpen zijn aan sancties van de VN veiligheidsraad en/of de Europese Unie tot gevolg.
- 3. Verantwoordelijkheid nemen** – PFZW neemt verantwoordelijkheid door het eigen huis op orde te hebben en door betrokken aandeelhouderschap.
- Eigen huis op orde - Wanneer PFZW standaarden onderschrijft leeft PFZW deze na. PFZW zet zich als wereldwijde belegger ook op belastinggebied in voor een houdbare wereld. Fiscaal integer handelen staat voorop en PFZW levert een bijdrage aan een eerlijk en effectief internationaal belastingstelsel bij het realiseren van de pensioendoelstellingen voor zijn deelnemers. Het compensatiebeleid van PFZW is erop gericht reputatierisico's van buitensporige beloningen te mitigeren.
 - Betrokken aandeelhouderschap - PFZW gaat prudent om met zijn rechten en plichten als aandeelhouder en stelt zich op als betrokken aandeelhouder door te stemmen, engagement en door juridische procedures.
- 4. Rendement** –PFZW realiseert een hoger rendement en/of lager risico door ESG-factoren mee te wegen in beleggingsbeslissingen. PFZW is ervan overtuigd dat duurzaamheidsfactoren in toenemende mate materieel van invloed zijn op het risico-rendementsprofiel van de beleggingen. Daarom verlangt PFZW van de uitvoerder dat deze ESG-risico's en kansen systematisch meeweegt daar waar de uitvoerder discretionaire bevoegdheid heeft tot beleggingsbeslissingen binnen verstrekte mandaten.

2.3. Focus op zeven aandachtsgebieden

PFZW kiest voor zeven aandachtsgebieden voor de verankering van duurzaamheid in de (beleggings)activiteiten. Dat betekent dat er ook terreinen zijn waarop PFZW zich niet richt. Dit vanuit de overtuiging dat een heldere focus bijdraagt aan het vergroten van het effect die het pensioenfonds via deze activiteiten kan bereiken. De aandachtsgebieden worden bepaald op basis van (financiële) materialiteit voor de beleggingsportefeuille, (potentiële) impact op samenleving en milieu, en de mate waarin deze passen bij de deelnemers van PFZW. De aandachtsgebieden zijn weergegeven in figuur 2.

Figuur 2

	Klimaatverandering, vervuiling & uitstoot		Waarborgen mensenrechten
	Waterschaarste		Goed ondernemingsbestuur
	Gezondheidszorg		Stabiel financieel stelsel
	Voedselzekerheid		

PFZW beoogt via de beleidsinitiatieven de negatieve aspecten te verminderen en/of een positief effect te bereiken vanuit de doelstellingen van een duurzame wereld, identiteit, verantwoordelijkheid nemen en rendement.

2.4. Naleving principes en standaarden

PFZW heeft de UN-backed Principles for Responsible investment ondertekend. Het pensioenfonds erkent de verantwoordelijkheid voor het voorkomen danwel beperken van de mogelijke en daadwerkelijke negatieve impact voor belanghebbenden en maatschappelijke waardecreatie op de lange termijn. PFZW hecht er derhalve belang aan standaarden zoals de OESO-richtlijnen voor multinationals (hierna: OESO-richtlijnen), de UN Guiding Principles for Business and Human Rights (UNGPs), de UN Global Compact Principles (UNGCP), en de Nederlandse Corporate Governance Code na te leven.

Voor meer details over belangrijke wet- en regelgeving en onderschreven standaarden wordt verwezen naar Bijlage: wet- en regelgeving en onderschreven standaarden.

3. Beleidsinitiatieven per doel

Dit hoofdstuk beschrijft in meer detail de beleidsinitiatieven en de instrumenten die worden ingezet om de doelstellingen te realiseren.

3.1. Totaaloverzicht

De onderstaande figuur biedt een totaaloverzicht van de doelen, beleidsinitiatieven en instrumenten. Hierbij is per instrument tevens aangegeven op welke aandachtsgebieden de focus ligt.

Figuur 3

Beleid en instrumentarium verantwoord beleggen PFZW								
Doelstellingen (waarom)	Beleidsinitiatieven (wat)	Aandachtsgebieden (waar, welke focus)						Instrumenten (hoe)
		 Klimaatverandering, vervuiling en uitstoot	 Waterschaarste	 Gezondheidszorg	 Voedselzekerheid	 Waarborgen van mensenrechten	 Goed ondernemingsbestuur	 Stabiel Financieel Stelsel
1. Duurzame wereld 	1.1 Verviervoudigen	✓	✓	✓	✓			1.1a Beleggen in Oplossingen Aandelen 1.1b Beleggen in Oplossingen Overig
	1.2 Halveren CO2-uitstoot	✓						1.2a CO2-herallocatie in aandelen
2. Identiteit 	2.1 Uitsluiten			✓		✓		2.1a Uitsluiten van controversiële wapens (wettelijk en overig), tabak en staatsobligaties van landen die onderworpen zijn aan sancties van VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie
3. Verantwoordelijkheid nemen <i>Noblesse oblige</i>	3.1 Eigen huis op orde	✓				✓	✓	3.1a Naleving relevante (onderschreven) standaarden 3.1b Fiscaal beleid 3.1c Compensatiebeleid
	3.2 Betrokken aandeelhouderschap	✓	✓	✓	✓	✓	✓	3.2a Stemmen 3.2b Engagement op PFZW aandachtsgebieden 3.2c Engagement bij incidenten 3.2d Juridische procedures aandeelhouderschap
4. Rendement 	4.1 Hoger rendement/ lager risico door integreren van ESG-factoren	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4.1a Integratie van ESG risico's en kansen in de beleggingskeuzes van de uitvoerder

De volgende paragrafen beschrijven per doel de beleidsinitiatieven en instrumenten die ingezet worden om de doelen te realiseren.

3.2. Beleidsinitiatieven voor een Duurzame Wereld

Twee beleidsinitiatieven zijn gericht op de doelstelling Duurzame Wereld: Verviervoudigen van Beleggen in Oplossingen en Halveren CO₂-uitstoot.

1. Verviervoudigen van Beleggen in Oplossingen

Doel is een verviervoudiging van het belegd vermogen in Beleggingen in Oplossingen van EUR 5 miljard (op basis van de nulmeting in 2014) tot 20 miljard in 2020. De definitie van Beleggen in Oplossingen is dat de beleggingen een positieve bijdrage leveren aan vier aandachtsgebieden: Klimaatverandering, vervuiling en uitstoot / Waterschaarste / Gezondheidszorg / Voedselzekerheid.

Om de doelstelling te realiseren worden twee instrumenten ingezet:

- **Beleggen in Oplossingen Aandelen** – een gerichte allocatie binnen de aandelenportefeuille
- **Beleggen in Oplossingen Overig** – gerichte beleggingen met een positieve impact binnen overige beleggingscategorieën bijvoorbeeld binnen private markten, maar ook bijvoorbeeld green bonds binnen de beleggingen in vastrentende waarden.

2. Halveren CO₂ uitstoot

De doelstelling is het halveren van de CO₂-uitstoot in 2020 binnen de aandelenportefeuille ten opzichte van de nulmeting eind 2014. Dat wil zeggen van 339 ton CO₂-uitstoot per miljoen \$ omzet naar 170 ton. Dit beleidsinitiatief richt zich op het aandachtsgebied Klimaatverandering, vervuiling & uitstoot.

Het instrument dat hiertoe wordt ingezet is **CO₂-desinvesteringen in aandelen**. Daarbij wordt minder belegd in CO₂-intensieve bedrijven en meer belegd in CO₂-efficiënte ondernemingen binnen diezelfde sector. Screening van ondernemingen vindt plaats binnen de CO₂-intensieve sectoren Nutsbedrijven, Materialen en Energie (70% van de totale voetafdruk komt door deze sectoren).

3.3. Beleidsinitiatieven vanuit Identiteit

Vanuit de identiteit en normen en waarden van PFZW zijn er duidelijke grenzen aan de beleggingen. Dit is geen kwestie van een rendement-risico afweging, maar een harde ondergrens.

1. Uitsluiten

PFZW sluit direct beleggingen uit wanneer de activiteiten niet passen bij de identiteit en normen en waarden van PFZW. PFZW richt zich hierbij op twee aandachtsgebieden: mensenrechten en gezondheidszorg. Het instrument **uitsluiten** wordt gehanteerd in de volgende gevallen:

- PFZW sluit ondernemingen van belegging uit, wanneer zij betrokken zijn bij de productie van en/of handel in **controversiële wapens of bij de productie van tabak**. Controversiële wapens betreffen nucleaire, biologische en chemische wapens, clusterbommen, anti-personeelslandmijnen en munitie met verarmd uranium.
- PFZW belegt niet in staatsobligaties van **staten die onderworpen zijn aan relevante sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie**. Relevante sancties zijn wapenembargo's gericht op het land als geheel en haar regering.

3.4. Beleidsinitiatieven om onze verantwoordelijkheid te nemen

3. Verantwoordelijkheid nemen

Noblesse oblige

Beleidsinitiatieven

Eigen huis op orde (voldoen aan wet- en regelgeving en onderschreven standaarden, fiscaal beleid, compensatiebeleid)

Betrokken aandeelhouderschap (stemmen, engagement, juridische procedures)

1. Eigen huis op orde

PFZW neemt verantwoordelijkheid door het eigen huis op orde te hebben door (relevante) onderschreven standaarden na te leven en het fiscaal beleid en compensatiebeleid.

Naleven wet- en regelgeving en (relevante) onderschreven standaarden

Zoals verwoord in paragraaf 2.4 Naleving principes en standaard, neemt PFZW verantwoordelijkheid door het eigen huis op orde te hebben via het naleven van (relevante) wet- en regelgeving en onderschreven standaarden.

Fiscaal beleid

PFZW zet zich als wereldwijde belegger ook op belastinggebied in voor een houdbare wereld. Fiscaal integer handelen staat voorop en PFZW levert een bijdrage aan een eerlijk en effectief internationaal belastingstelsel bij het realiseren van de pensioendoelstellingen voor zijn deelnemers. PFZW handelt niet alleen naar de letter maar ook naar de geest van fiscale wet- en regelgeving zoals uiteengezet in de opgestelde fiscale uitgangspunten in het fiscaal beleid. PFZW communiceert transparant over haar fiscaal beleid en de uitvoering daarvan. Hiermee draagt PFZW bij aan een meer stabiel financieel stelsel.

Compensatiebeleid

PFZW heeft eigen opvattingen over een verantwoord beloningsbeleid. Het Compensatiebeleid geeft hier invulling aan door:

- Grenzen te stellen aan de compensatie bij PFZW zelf en aan de compensatie bij uitvoeringsorganisatie PGGM.
- Integratie van het Compensatiebeleid in selectie van vermogensbeheerders door het feeprotocol en door aan te dringen op transparantie.

PFZW beoogt hiermee een bijdrage te leveren aan een meer stabiel financieel stelsel en goed ondernemingsbestuur. Er is gekozen voor een aanpak zonder harde definities van wat 'buitensporig' is. Jaarlijks wordt implementatie van het Compensatiebeleid geëvalueerd.

Een deel van het compensatiebeleid van PFZW wordt ook door betrokken aandeelhouderschap geïmplementeerd, bijvoorbeeld door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen in lijn met het compensatiebeleid of door engagement.

2. Betrokken aandeelhouderschap

PFZW gaat prudent om met zijn rechten en plichten als aandeelhouder en stelt zich op als betrokken aandeelhouder.

De specifieke instrumenten en doelen van betrokken aandeelhouderschap zijn:

- **Stemmen:** van institutionele beleggers wordt verwacht dat zij een actief aandeelhouder zijn¹ en dat zij hun stembeleid publiceren en rapporteren over de stemuitvoering². Het is PFZW's doelstelling om op goed geïnformeerde wijze te stemmen op alle aandeelhouders vergaderingen. PFZW vindt goed geïnformeerd stemmen cruciaal voor betrokken aandeelhouderschap.
- **Engagement op PFZW aandachtsgebieden.** PFZW onderzoekt welke in welke landen en/of sectoren het risico op negatieve impact voor samenleving en milieu groot is en gaat met ondernemingen binnen die landen/sectoren in dialoog over de aandachtsgebieden Klimaatverandering, vervuiling en uitstoot, Waterschaarste, Gezondheidszorg, Waarborgen van mensenrechten en Goed ondernemingsbestuur. Binnen deze aandachtsgebieden worden steeds voor een bepaalde periode specifieke speerpunten benoemd. De speerpunten geven aan op welke terreinen PFZW in deze periode in het bijzonder zijn invloed wil inzetten. Bij onvoldoende verbetering voor ernstige gevallen overweegt PFZW de benchmark aan te passen. De mogelijke gevolgen daarvan voor benadeelden worden daarbij meegewogen.
- **Engagement bij incidenten.** Engagement met ondernemingen, sectoren en markten als reactie op incidenten. PFZW gaat in dialoog met ondernemingen die ernstige negatieve impact hebben veroorzaakt op basis van internationale normen: OESO-richtlijnen UNGP's en de UNGC. PFZW gaat niet in alle gevallen over tot engagement. De eerste stap is een beoordeling van (i) de ernst en omvang van het incident, (ii) de verantwoordelijkheid van de onderneming (of andersoortige betrokken partijen) en (iii) het belang en het risico voor PFZW. Vervolgens kiest PFZW over het al dan niet starten van een engagement met de betrokken partij(en) passend bij het duurzaamheidsbeleid en de aandachtsgebieden van PFZW. Doel van dialoog is dat de onderneming:
 - o Het incident beëindigt;
 - o Zorgt voor herstel en/of verhaal voor benadeelden;
 - o Voldoende maatregelen neemt om toekomstige incidenten te voorkomen.Bij onvoldoende verbetering voor ernstige gevallen overweegt PFZW de benchmark aan te passen. De mogelijke gevolgen daarvan voor benadeelden worden daarbij meegewogen.
- **Juridische procedures:** De juridische procedures zijn gericht op preventie en het verhalen van geleden schade, veelal door class actions.

¹ Principle 2 van de UN Principles for Responsible Investment

² Onder meer volgende uit de Herzene Nederlandse Corporate Governance (CG) Code 2016, principes 4.3.5. en 4.3.6, en uit de Eumedion best practices

3.5. Beleidsinitiatieven vanuit rendement

Duurzaamheidsfactoren zijn in toenemende mate materieel van invloed op het risico-rendementsprofiel van de beleggingen. PFZW verwacht dat de uitvoerder ESG-factoren die materieel van impact zijn op rendement en risico systematisch integreert in beleggingsbeslissingen.

Het instrument dat PFZW hanteert is: **Integratie van ESG risico's en kansen in de beleggingskeuzes van de uitvoerder.**

PFZW realiseert een hoger rendement en/of lager risico door ESG-factoren mee te wegen in beleggingsbeslissingen. Materiële ESG-factoren zijn factoren die een significante impact kunnen hebben op de onderliggende belegging doordat ze bijvoorbeeld risico verminderen, de omzet verbeteren of kosten besparen. Dit raakt alle aandachtsgebieden en mogelijk ook factoren daarbuiten als deze materiële risico's of kansen met zich meebrengen.

PFZW verwacht dat de uitvoerder ESG-factoren die materieel van impact zijn op rendement en risico systematisch integreert in beleggingsbeslissingen. Waar de uitvoerder discretionaire bevoegdheid heeft binnen de verstrekte beleggingsmandaten dient de beheerder te kunnen laten zien hoe materiële ESG-factoren wordt meegenomen in het beslissingsproces. Waar de uitvoerder externe vermogensbeheerders selecteert dient de uitvoerder te kunnen laten zien hoe de ESG-integratie in de processen van deze vermogensbeheerders wordt beoordeeld bij de selectie en monitoring.

Bijlage: wet- en regelgeving en onderschreven standaarden

Deze bijlage geeft een overzicht van meest relevante wet- en regelgeving en standaarden die op PFZW van toepassing zijn met betrekking tot verantwoord beleggen.

I – Wet- en regelgeving

Pensioenwet

Onderdeel van de prudent-person bepaling in 'Artikel 135. Eisen ten aanzien van beleggingen' is: *"Een pensioenfonds vermeldt in zijn bestuursverslag op welke wijze in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen."*

Investeringsverbod clustermunie

Voor in Nederland gevestigde financiële ondernemingen is het verboden om te investeren in ondernemingen die clustermunie, of cruciale onderdelen daarvan, produceren, verkopen of distribueren. Financiële ondernemingen moeten adequate maatregelen treffen om te voorkomen dat ze: transacties (laat) uitvoeren in, leningen verstrekt aan of niet-vrij verhandelbare deelnemingen neemt in deze bedrijven. Het Investeringsverbod Clustermunie is gebaseerd op artikel 21a Besluit Marktmissbruik. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) houdt hierop toezicht. De AFM hanteert een indicatieve lijst van ondernemingen aan de hand waarvan de AFM toezicht houdt. De indicatieve lijst is niet statisch. Het is en blijft de verantwoordelijkheid van de financiële onderneming om te zorgen dat het Investeringsverbod Clustermunie wordt nageleefd.

II – Codes en internationale standaarden

Nederlandse Corporate Governance Code

De Nederlandse Corporate Governance code bevat specifieke vereisten voor institutionele beleggers (pensioenfondsen, vermogensbeheerders, etc.) Het eerste relevante principe uit de Corporate Governance Code houdt in dat institutionele beleggers dienen te handelen in het belang van hun begunstigden en bevat een erkenning van de verantwoordelijkheid van pensioenfondsen om zorgvuldig en transparant te zijn in de beoordeling of het pensioenfonds gebruik wil maken van de rechten als aandeelhouder. Het tweede principe houdt in dat een pensioenfonds zich redelijk en billijk moet gedragen tegenover de vennootschap waarvan hij aandeelhouder is, en bereid dient te zijn om de dialoog aan te gaan. Daarnaast dient een aandeelhouder naar eigen inzicht te stemmen.

OESO Richtlijnen voor multinationals

Nederland is een van de OESO-landen en de Nederlandse overheid verwacht van Nederlandse ondernemingen dat deze voldoen aan de OESO-richtlijnen voor multinationals. Het IMVB-convenant voor pensioenfondsen is gebaseerd op deze richtlijnen. De OESO-richtlijnen vormen een uitgebreide internationale code of conduct met aanbevelingen op onderwerpen zoals kinderarbeid, industriële relaties, mensenrechten, milieuverontreiniging en corruptie. De "OECD Guidance for Institutional Investors" biedt een richtsnoer voor het implementeren van de OESO-richtlijnen door institutionele beleggers zoals PFZW.

UN Guiding Principles on Business and Human Rights

Alle ondernemingen hebben de verantwoordelijkheid om mensenrechten te respecteren – minimaal de mensenrechten zoals beschreven in de International Bill of Human Rights en de fundamentele rechten zoals beschreven in de International Labour Organization's Declaration on Fundamental

Principles and Rights at work. Deze zijn van toepassing op alle landen en ondernemingen, onafhankelijk van hun omvang, sector, locatie, eigendom en structuur. Dit is ook van toepassing op financiële instellingen. Het IMVB-convenant voor pensioenfondsen is gebaseerd op deze principes.

UN Global Compact Principles

De UN Global Compact is een vrijwillig initiatief waaraan organisaties zich kunnen binden. De UN Global Compact heeft een raamwerk voor organisaties opgesteld, dat tien principes bevat met betrekking tot mensenrechten, arbeid, milieu en anti-corruptie. Deze principes zijn gebaseerd op de Universal Declaration of Human Rights, de International Labour Organization's Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work, de Rio Declaration on Environment and Development, en de United Nations Convention Against Corruption.

III – Vrijwillig onderschreven standaarden

UN Backed Principles for Responsible Investment

PFZW en uitvoerder PGGM hebben de United Nations Principles for Responsible Investment (PRI) ondertekend. Er zijn zes principes voor verantwoord beleggen die vrijwillig zijn en ambitieus. Voor de meeste ondertekenaars zijn de principes 'work in progress' en bieden ze handvatten voor de ontwikkeling van de verantwoord beleggen activiteiten. De enige verplichting is rapporteren over de verantwoord beleggen activiteiten.